اعجاز قرآن
و
حقیّت اسلام

مؤلفی

بالیکسری درسعاملرندن قصابزاده

حسین عونی

طابع و ناشری
حقوق مطبعه و کتبخانه‌سی صاحبی
اشرف خضری

[حقوق مطبعه‌سی]

باب عالی : ابوالسعود جاده‌سی نومرو ۱۹

۱۳۳۰

اعجاز قرآن

و

حقیّت اسلام

مؤلفی
بالیکسری درسعاملرندن قصابزاده
حسین عونی

طابع و ناشری
حقوق مطبعه وکتبخانه‌سی صاحبی
اشرف خضری

[حقوق مطبعه‌سی]

باب عالی : ابوالسعود جاده‌سی نومرو ۱۹

۱۳۳۰

افادهٔ مخصوصه

بو رسالهٔ بهین اعجاز قرین حضرت قرآنك هر درلو اعجاز وعلویتی متضمن بولندیغنی ومآل ومضامین عالیه‌سی حقنده پك چوق حکم ارائه ایتدیکی کبی رسول ذیشان افندمز حقنده کتب مقدسهٔ سالفه‌ده محرر اولان آیات الهیه‌یی بیان ایدر وبین العربان صلاخوان اعجاز اولان حضرت قرآنك بلاغتنه سجده ایده‌جك فصحا بولندیغنی و حکیم ذی اقتدار سری پاشا مرحومك بر اپه‌سقپوسله اولان مناقشه‌سنی و اپه‌سقپوسك رسول اکرمك نبوتنی تصدیق ایتدیکنی واسلامیتك قیلنجله دکل احکام شریفه‌سنك علویتی سبب انتشاری اولدیغنی وبالعکس خرستیانلغك قلنج قوتیله انتشار ایتدیکنی ، مستشرقین غربیه‌دن مستر قارلایلك دین اسلام وحق رسالتپناهیده‌کی حسن شهادتی حقنده‌کی فقراتی تماماً بو رساله‌ده درج اولنمشدر. بدایةً آوروپالیلرك دین اسلام حقنده‌کی اعتقادلری ، پاپاسلرك اهالی‌یی تبرید ایچون دین اسلام علیهنده‌کی افترالری، بو افترالرك نه قدر دوام ایتدیکی و مؤخراً نه صورتله وکیملر طرفندن حقیقتك میدانه چیقدیغی آمریقالی معلم (درایه‌ر)ك رسول اکرم افندمز حقنده‌کی حسن شهادتی ، مستشرقین غربیه‌دن (ژان غانی) یه (فوسه‌ل دوپرسوال) ، (ده‌یل) ، (ساواری) ، (کوستاووه‌یل) ، دوقتور (سپره‌نژر) کبی ارباب مطالعه وحکمانك علویت اسلامیه‌یه دائر یازدقلری آثار وکتابلرك اسملریله طبع و انتشار تاریخلری و (وولتر) ك وقتیله محیطندن اکتساب ایتدیکی یاکلش بر مطالعه سائقه‌سیله شان رسالتپناهیده صرف مفتریاتدن عبارت بر هائله یازمش اولدیغی ومؤخراً او یاکلش اعتقاددن رجوع ایده‌رك (عادات واقوام) نامنده بر اثر یازدیغی و او اثرنده رسول اکرم افندمز حقنده حسن شهادتده بولندیغی وهمشهریلرینك وصف جلیل محمدیده پك مبالغه ایتدی دیه‌رك وولتره اعتراضده بولندقلری ، وولترك پاپاسلره قارشی اولان بر مقاله‌سی ، آوروپالیلرك آثار اسلامیه‌مزی تماماً ترجمه ایتدکلری ، مستر « قارلایلك » رسول اکرم افندمز حقنده‌کی فقره‌لری و دیندن تجرد ایدن کنجلره نصیحت ، کبی برچوق حکم ومطالعاتی محتویدر

بسم الله الرحمن الرحيم

اعجاز قرأن وحقيت اسلام

احكام شرعيهٔ محمديه‌يی نظر امعان و معيار تدقيقدن دور طوتميان افكار سليمه اصحابی نزدنده معلوم ومسلم اولديغی اوزره نوع بنی بشرك هردرلو سعادت وسلامتنی وبالجمله اخلاق وطائف انسانيه‌سنی تعليم بيوران آنجق قرأن بديع البياندر . چونكه خصائل قدسيه و اعتقادات صحيحه‌يی جامع اولان قرأن باهر البيان كافهٔ اقوام بشريه‌نك امزجه واستعدادينه موافق وهردرلو ترقياتنه مساعد و بتون نوع بشرك سعادتنه كافل اوله‌جق بر دين عمومی اولمق اوزره طرف الهيدن انزال بيورلمشدر . مرأت شئونات اولان كتب تاريخيه‌يی نظر مطالعه‌سندن كچيرن ارباب بصيرته معلومدركه ظهور اسلامدن اول عالم انسانيت دريای ظلمته غرق اولمش وشمس حقيقت سحائب مدهشهٔ جهالت آره‌سنده نابود اولمش ايدی . او مخلوق مكرم باعث خلقتی اولان حليهٔ معرفتدن تجرد ايده‌رك حيوانات وحشيه كبی بويان دست وحشت اولمش وسمت مقصودينی ضايع ايدوب ودائی وله وحيرتده بويان اوله‌رق بر خورشيد هدايتك ظهورينه منتظر بولنمش ايدی وقتا كه ميلادك [١٨٣١] و [١٨٤٤] سنه‌لرنده لوندره‌ده طبع اولنان انجيل يوحنا ترجمهٔ عربيه‌سنك اون دردنجی بابنده اون التنجی

ايتی [وانا اطلب من الاب فيعطيكم فار قليط آخر ليثبت معكم

الى الابد] [١] ويكرمی التنجی آيتی [الفار قليط روح القدس الذی يرسله الاب باسمی وهو يعلمكم كل شیء وهو يذكركم كل ماقلته] [٢] واون بشنجی بابنك يكرمی التنجی آيتی [اذاجاء الفار قليط يشهد

[١] برنجی آيتك معناسی : بن ابدن يعنی مربی حقيقی اولان جناب حقدن استه‌يه‌جكم سزه بر فار قليط ويره‌جكدر . اوسزكله الى الابد ثابت قالسون ايچون بو (فارقليط) كلمه‌سی يونان لسانجه تماميله «احمد» معناسنی افاده ايدن (پريقليتوس) كلمه‌سندن معربدر يونانيلر انجيل شريفی كندی لسانلرينه ترجمه ايتدكلرنده تماماً احمد معناسنه اولان (پريقليتوس) كلمه‌سنه تحويل ايتمشلر هرنه‌قدر انجيلك بعض نسخه‌لرنده (باراقليتوس) لفظی كوريليور ايسه‌ده بو لفظك هيچ بر كمسه‌يه اسم اولمغه مناسبتی اولمديغندن (باراقليتوس) لفظنك اصلی (پريقليتوس) اولديغی ظاهردر. بناءً عليه بو لفظك مدلولی قرأن كريمده سورهٔ (صف) ك آلتنجی آيتی اولان [يأتی من بعدی اسمه احمد] نظم جليلنده‌كی (احمد) لفظ شريفنه موافقتی‌ده پك صريح قالير . تفصيلاتنی آرزو ايدن ذوات مثنوی شريفده { بو ددر انجيل نعت مصطفی / آن سرپيغمبران بحر صفا } بيتنك عابدين پاشا مرحومك شرحنه مراجعت ايتملری توصيه اولنور .

[٢] ايكنجی آيتك معناسی : فارقليط اويله بر روح القدس دركه بنم ناممه نبی اوله‌رق ربم آنی كونده‌ره‌جكدر . واوسزه هر شيئی اوكره‌ده‌جكدر . وبنم سويلدكلرمی سزه ذكر ايده‌جكدر .

لاجلی وانتم تشهدون ایضاً لانکم معی من الابتداء] [٣] واون التنجی
بابنك سکزنجی آیتی [فاذا جاء ذلك یوبخ العالم علی الخطیئة]
وتوراتك سفر الاستثناسنك اون سکزنجی بابنده [وسوف اقیم
لهم نبیاً مثلك من بین اخوتهم واجعل کلامی فی فمه و یکلمهم
بکل شئ آمره به] [٤] ودها سائر آیات بینات ایله تبشیر بیوریلان
شمس منیر معجزه نثار حبیب ادیب جناب مختار افندمز حضرتلری که :
طلعتیله عالم انسانیتی غرق آب فیض معرفت ایلدی . بعض رهزنان
انسانیت واعدای فضیلت نبی اکرم دین محترم علیهنه اطالهٔ زبان استکبار
ایده‌رك مشارالیه افندمز حضرتلرینی الزام مقصدیله بر طاقم
خوارق وبراهین طلبنه قیام ایلدیلر .

اول حضرت عنایت ربانیه ایله هر کسك حال واستعدادینه
کوره دلیل ایراد ایدر وهر سائلك الحاح واقتراحی وفقنجه
خارقه‌لر ابراز بیوره‌رق اثبات مدعاء نبوت ایلردی .

حتی یوزی متجاوز غرابت نما خوارقك اول نبی امی‌دن
ظهوری حیز ثبوته وارمش وکتب معتبره‌مزده بر تفصیل مسطور

[٣] اوچنجی آیتك معناسی : فارقلیط کلنجه بنم ایچون شهادت
ایدر .

[٤] بشنجی آیتك معناسی اینروده بنی اسرائیلك قرنداشلری
اولادندن اولمق اوزره سنك کبی بر رسول ذیشان دها کوندره‌جکم
وکلامی آنك آغزینه وضع ایلیه‌جکم . بو جهتله دائما نه امر
ایده‌جك اولورسه آنی بندن تلقی ایلمش اوله‌جقدر .

بیورلمش اولدیغی ارباب مطالعه‌نك معلوملریدر .

صدق مدعای رسالتپناهیلرینه شهادت ایلین دوام
تجلیلرك الك اعظمی قران معجز بیاندر . معلومدرکه هر نبی
ذیشان حال وزمانه موافق بر طاقم براهین ومعجزاتله مبعوث
بیورلمش وحجج ومعجزاتلری زمانلرنده بولنان اهالی‌یه منحصر
اولوب عصرلرینك انقراضیله منقرض اولمشلردر. شریعت غرای
احمدیه‌مز ایسه خاتمة الشرایع اولمسنه بناءً قران عظیم الشان الی
یوم القیام بر معجزهٔ مستمره‌در . بناءً علی ذلك ابن عباس
حضرتلرینك { جمیع العلم فی القرآن لکن / تقاصر عنه افهام الرجال } کلام حکمت بیانی
وفقنجه قران عظیم الشان جمیع علوم وفنونی جامع ومآثر
مدنیه‌نك مدار استکمال واسباب تکملنی حاوی ومن کل الوجوه
احتیاجات بشریه‌یه کافیدر . واحکام مقدسه‌سی ایسه عقل وحکمته
تماماً موافق وفنون وترقیات حاضره‌یه ازهر جهت مطابق
بولندیغی وحتی علویات وسفلیاتده کشفیات وقوعبولدقجه ومعارف
وصنایع ترقی ایتدکجه محاسن اسلامیه‌نك کسب وضوح ایلدکده
اولدیغی ارباب بصیرتی حیران ایتمکده‌در.

قران عظیم الشان لفظ ومعنا جهتیله دهات علمایی متحیر
براقه‌جق بر معجزهٔ عظمی فضائل وحقایق فنیه‌یه دائر رمز
واشاراتی جامع بر خارقهٔ کبری اولدیغی بر وجه آتی معروضاتمزی
چشم انصافله دریش مطالعه ایلین ذواته بك قولای عرض
دیدار ایده‌جکدر . معلومدرکه هر مدعی اثبات مدعا واحقاق

حق ایچون احضار شهوده مجبور بولندیغی بالبداهه ثابتدر ، رسالت ونبوت امر جلیلی ایسه سنین وفیره‌دنبری اقوام مختلفه اره‌سنده جایگیر اولمش عادات واخلاقك تزلزلات وانقلاباتی موجب برادعای دهشت فزادر . بونك حیرازای حصول اولمسی صنوف بشریه‌نك حال وشانلرینه عقل ودرایتلرینه کوره ادلّه‌سرد ایده‌رك مطالبنی اسعاف ومرسل من عندالله اولدیغنی ادعا ایلدیكندن مافوق الطبیعه خارقه‌لر ابراز ایتمكه وابسته‌در . ایشته کلام جنسندن اولان و (٦٦٦٦) آیت و (١٩٣٠٠) کلمه و(٣٢٣٦٧١) حرفدن عبارت بولنان و (اناله لحافظون) نظم جلیل الهیسیله الی یوم القیام محفوظیتی وعد بیوریلان واون اوچنجی عصر کزین مسعدت قرینده بولندیغمز حالده اقطار ارضده ودنیانك هیچ برکوشه‌سنده برحرفنه دکل بر حرکه‌سنه بیله تحریف وتغییر طاری اولمیان وملیونلرجه قلوب حفاظده محفوظ وحتی پك از بر زمانده وسكز اون یاشلرنده بولنان صبیان مسلمین طرفندن حفظودرخاطر ایدیلان قران بدیع البیان اعظم معجزات نبویه‌دندر ، ارباب مطالعه‌نك معلوملریدركه هرعصرده شعله نشان سعادت اولان نبی ذیشانك معجزه‌سی اول عصرده اك زیاده اعتبار واشتهار قزانمش شیلرك جنسندن اوله کلمشدر . ازجمله حضرت موسی علیه السلامك زمان بعثلرنده سحر پك زیاده مشهور ومعتبر اولدیغندن جناب حق مشارالیه حضرتلرینه برعصا احسان ایتمش ایدیكه ایجابنده حضرت موسایه سحر ایله معارضه ایدن معاندینه قارشی اژدر اوله‌رق سحرلرینی

یودوب محو ایدردی وحضرت عیسی علیه السلام عصرنده فن طب وحكمت پك زیاده شهرتگیر وقیمتدار اولدیغندن جناب حق مشارالیه حضرتلرینه اعمی‌لرك کوزلرینی اچمق واولولری دیریلتمك کبی اطبانك مقتدر اوله‌میه‌جغی معجزه‌لرله مبعوث بیورلمشدر . باعث خلقت کائنات قبل فی شانه لولاك علیه اکمل التحیات افندمز حضرتلری مظهر معجزات کافهٔ انبیا اولدیغی کبی زمان سعادتلرنده شعر وانشا هرشیدن زیاده اعتبارده وانظار عامه‌ده قدسیتیله جلوه‌نما اولمقده وفصاحت وبلاغت انسانلره معیار فضیلت واقتدار قلنمقده ایدی ، بلغای عرب امراء کشور لسان اولوب انلرك هربری شهر شهیر بلاغتك امیری وابكار نكتك خبیری اولمغله اسالیب متنوعه‌یه واقف واسرار ومزایای تراكیبه عارف ایدی وسع بشرده بولنان مراتب بلاغت ایله طوق بشردن خارج بولنان مرتبهٔ علیایی تمییز ایتمكه قادر ایدیلر . رسول اکرم ایسه قومی ایچنده نشأت ایدوب بین الناس صدق واستقامتله متعارف ومشتهر اولدیغی کبی مدت عمرنده شرایع سالفه وقوانین ملوك ومعارف فنونه دائر برحرف بیله کیمسه‌دن تحصیل ایتمیوب اصحاب قرائت وکتابتله بیله اجتماع ایتمه‌مش وبلكه اصلا معلم کورمیوب مبارك دست شریفلرینه قلم دخی الماملشلردر ، اول نبی امی کندیلرینه علی الحسب الاقتضا نازل اولان آیات الهیه‌یی قبائل عربه تلاوت بیوره‌رق بلاغت بابنده‌کی عجز ونقصانلرینی انبا ایدردی انلرده آیات قرآنیه‌یی کمال حیرت واعتنا ایله دیكلرلرده کیمی درحال ایمان ایدر وکیمی فصاحت وبلاغتنه سجده ایدر کیمی‌ده حیرتلر

ایچنده آلیق آلیق رسول اکرمه قبلهرق کیری چکیلور کیدردی . چونکه نظم لطیفی مثل نامسبوق براسلوب بدیع اوزره اولوب قصائد عربان واراجیز عرفانه بکزهمز قرائت اولندقجه قوهٔ ضائقه وسامعه لطائف وعزوبتنی طویار .

ملاحت وظرافت حسبیله نظر عقولده محبوب ونزد اولی العرفانده ممتاز ومرغوبدر . تلاوتی تکرار اولندقجه حلاوتی ارتار وقصصی تکرار ایتدکجه ترکیب وترتیبنك سلامت وسلاستی صاحب ونظرینی اونوتدیرر ودقتله استماع ایدلدکجه شاننك علوتی وبیاننك نفاستی ادراك اولنور حتی قاضی عیاض شفاء شریفك اعجاز قران بابنده بیان بیوردیغی اوزره بر کون رسول اکرم افندمز حضرتلری حرم شریفده کوشهنشین عزلت ومتوجه قبلهکاه بیت عزت ایدی ابوالولیدرسول اکرمك مقصدینی اسعاف ایدوب اوناتز تعرضدن مصون وقوم وقبیلهمز احتلافدن وارسته ومحفوظ براقلسون دیه کویا نصیحت ایتمك اوزره حضور پیغمبری یه کلدی واو وادیده برچوق سوزلر سویلدی کویا نصیحت ایلدی . رسول اکرم سوزك تمام اولدیمی یا ابوالولید دیه صوردی . ابو الولید اوت دیه جواب ویردی . رسول اکرم اویله ایسه شمدی بنی دیکله دیو بیوردی و همان بسملهٔ شریف ایله (حم) دیو سورهٔ سجدهیی تلاوته باشلادی وسجده آیتی کلدکده همان قالقوب سجده ایلدی وایشتدکمی یا ابو الولید بیوردیلر ابوالولید ایشتدم ایشته سن ایشته او دیهرك یرندن قالقدی اشعث الحال والبال قوم وعشیرتی یاننه واردی نه اولدی دیه صوردیلر ابوالید

هیچ صورمیك بر کلام ایشتدمکه مثلنی ایشتمهمشم والله بوسوز دکل شعر دکل سحر دکل کهانت دکل ای جماعت قریش بنی دکلرسهکز بو آدمی کندی حالنه براقیکز دیدی . مظهر فیض فیاض علامهٔ قاضی عباس حضرتلری بو بحثلره متعلق دور دراز پك مکمل معلومات مفصله تحریر بیورمشدر . فالله دره تشنکان زلال فیض محمدی مراجعت بیوریرلرسه دفع عطش ایلیهجکلری بی اشتباهدر . رسول اکرم افندمز قبل جلیل الهیدن مرسل وقرآن کریمك من عندالله منزل اولدیغنی ادعا ایدهرك سور قرآنیهنك اك قیصه بر سورهسیله بالجمله بلغای عربه معارضهیه دعوت ایدر . وحتی قادر اولهبیلیرلر ایسه دعوای رسالتدن فراغت کلهجکی وعدواعلان ایدردی . رسول اکرم بویله بر لاابالیانه اعلان عمومی نشرینه قیام بیورنجه بالجمله اهل لسان نکاه استمدادلرینه میدان بلاغتده تفرد ایلهمش استادلر جهتنه چوردیلر . میدان بلاغتك فرسانی بولنان فصحا و بلغادن پك قوتلی معارضه وغالبتیلر بکلهمکده اولدقلری حالده عجز وحیرت و اکثریسنده دین مبین احمدی یه متابعتدن غیری بر اثر کوزهمدیلر چونکه قرآن عظیم الشان اویله اوتهدنبری بلغانك آوردهٔ زبانی اولان شیلرك بیاننه متعلق اولمیوب مدلولات عالیه وحقایق اصلیهنك افاداتنه دائر اولدیغی حالده کلمات فصیحهیی حاوی وعقل وخیاله کلمین نکات ومزایایی محتویدر . (ابلغ الاشعار اکذبها) مضمونجه التزام طریق صدق وصواب ایلین بلغانك اشعارنده رونق قالمیوب درجهسی تنزل ایدر . حتی قوجه بر قصیده ایچنده پارلاق وجمعیتلی بر قاچ بیت

بولنه‌بیلیر . قرآن کریم ایسه کذب ومجازفه‌دن تنزهی حسبیله هرشیئك حقیقتنی کمال صدق وسداد اوزره بیان بیورمشدر . وبونجه سوره وآیتی مشتمل اولدیغی حالده فصاحت وبلاغتدن خالی هیچ بر آیتی کوریله‌مامشدر . وبیك اوچیوز بوقدر سنه‌در الك قیصه سوره‌سی بیله تنظیر ایدیله‌مامش وایدیله‌میه‌جکی ده قرآن کریمده [قل لئن اجتمعت الانس والجن] آیت جلیله‌سیله صراحةً بیان بیورلمشدر .

ـ استطرادا ـ

فضلای محققیندن سری پاشا حضرتلریله علوم دینیه وادبیات عربیه‌ده یدطولی صاحبی اولمغله مشتهر بولنان کلدانی سرآپسقپوسلرندن اولوب مؤخراً کلدانی پطریقلکنه انتخاب اولنان عبدیسوع بیننده جریان ایدن مناظرهٔ مبحثمزه خیلی رونق بخش اوله‌جغی جهتله بروجه آتی عرض اولنور . سری پاشا حضرتلری عبد یسوع افندی‌یه خطاباً وقتیله بیروت اذکیاسندن برعیسوی ایله بینمزده جریان ایدن مباحثه‌ده [هرکس کندی عظمای قومیله افتخار ایدر . سزده ابنای عربدنسکز سزه صورولسه‌که کرك استیلا کرك حکمت وبلاغت واعتلا جهتیله عربك الك بیوك الك مشهور آدملرکز کیمدر ؟ نه جواب ویررسکز دیدیکده بیروتلی عیسوی حضرت محمدی (صلی‌اﷲ علیه وسلم) کوسترمکه مجبور اولورز] دیمش ایدی عبدیسوع بو بابده سز نه‌دیرسکز ؟ عبدیسوع افندی اوت استیلا جهتیله عربك الك بیوك مشهور آدمی حضرت محمد (صلعم) دیر بوبابده بیروتلی افندی‌یی تصدیق ایدرم اما حضرت

محمدك (صلعم) افصح عرب اولدیغنی تسلیم ایتمم زیرا آکا دلالت ایده‌جك بر اثری یوقدر. قرآنی کوستره‌جك اولورسه‌کز سز [قرآن آنك کلامی دکلدر] دییورسکز بناءً علیه قرآنك بر طبقهٔ علیای فصاحت و بلاغتده بولنمسی حضرت محمدك (صلعم) افصح عرب اولدیغنه دلیل اوله‌ماز واقعا حضرت محمدده عربك کزیده فصحاسندن و بلغاسندن ایدی فقط آنك کبی بشقه فصحا وبلغاده وار ایدی ازجمله الده بولنان برچوق آثاری دلالت ایدرکه حضرت علی‌ده فصیح وبلیغ بر ذات ایدی . شعرای جاهلیه‌دن امرؤالقیسك خطبای عربدن قیس بن ساعده‌نك شهرتلری معلومدر . حتی قیس بن ساعده‌نك سوق عکاظده دوه اوزرنده ایراد ایتدیکی خطبهٔ مشهوره‌یی حضرت محمد (صلعم) دخی مؤخراً استحسان بیورمشلر ایدی] دیدی سری پاشا قرآن حکیم حقنده سز نه دیرسکز .

عبد یسوع . قرآنی حضرت محمد (صلعم) دیکر کیمسه‌لرك معاونتیله وجوده کتیرمشدر ، سری پاشا کچنده بزم مأموریت امر عالیسنك قرائتی عقیبنده سز عربجه بر کوزل دعا اوقومشدیکز شمدی سزه او دعایی بشقه بریسی ترتیب ایتمش دیسه‌لر سکوت ایدرمیسکز .

عبدیسوع سکوت ایتمم بویله دینلری رد ایدرم .

سری پاشا نیچون ؟ زیرا او دعایی بن تنظیم ایلدم .

سری پاشا . حقکز وار حتی بش بیتدن عبارت بر غزل تنظیم ایدن کیمسه بر بیتنك آخری طرفدن استراق اولندیغی

کورسه سارقت دیلنی کسمکه قدر قیام ایدر . نیچون . هرکس محصول قریحه‌سی ، زادهٔ طبعیله افتخار ایتمك کبی بر فطرت ایله مجبول اولدیغی ایچون حتی سزکده دعاکزی بشقه‌سی ترتیب ایتمشدر دینلری رده قیام ایتمکز بوحکمته مبنی‌در دکلمی

عبد یسوع اوت .

سری پاشا سزك او دعا کزدن دها لطیف دها بلیغ بر دعا ترتیب ایتمك ممکن دکلمیدر .

عبد یسوع . ممکندر .

سری پاشا سزك دعاکزك عباره‌سیله حضرت قرآن فصاحت وبلاغتجه وسائر جهتجه نسبت قبول ایدرمی ع نه مناسبت

س حضرت قرآن کبی مثلنی اتیانندن بلغاء عربك عاجز قالدیغی براثری وجوده کتیرنلر ایچون شرف عظیمی موجبمی؟ دکلمی؟

ع البته

س اویله ایسه بویله بر عالی اثری صاحبی آخره باغشلارمی باخصوص بو براثر ایدی‌که حضرت محمد مصطفی (صلعم) آنکله خلقه معارضه ایدر (وبن حق پیغمبرم ، معجزه‌مده بودر مقتدر ایسه‌کز سزده مثلنی اتیان ایدیکز) دیر ایدی . بونجه بلغای عرب حضرت مشار الیهه درکار اولان شدت عداوتلریله برابر قرآنك الك قیصه سوره‌لرندن بر سوره‌یی تنظیمده مقتدر اوله‌مامشدر. حروف ایله معارضه‌دن سیوف ایله مقارعه‌یی اهون کورمش ، کیمیسی برآیتی ایشیدر ایشتمز همان سجده‌یه قپانوب اعجاز بلاغتنك پرستشکاری اولمش کیمیسی « بشر بونی

ممکن دکل سویلیه‌مز » دیه‌رك ایسته‌مدیکی حالده ایستر ایسته‌مز تصدیق ایلمش ، شمدی انصاف اولنسون علوشانی ، بودرجه بالاکبر اشتهار اولان برکزیده اثری حضرت محمدمصطفی (صلعم) سائرلرك معاونتیله وجوده کتیردیکی صحیح اولیدی مخالفلریده فصاحتده آنلره مساوی اولدیغندن مخالفلریده یکدیکرندن استعانه ایده‌رك قرانك مثلنی اتیان ایده‌بیلملی ایدیلر. حالبوکه قرآنك مثلنی اتیان ایدن اولمدی ،

حضرت محمد مصطفی (صلم) ایسه بودعوایی میدانه قویدیغندن نه ملك وسلطنته ، نه‌ده یسار وثروته مالك دکل ایدی ـ که معاونلرینی اوواسطه ایله اضماع واسکات ایده‌بیلدی دنیلسون ، قران بردن بره کاملاً میدانه قونمدی ـ که معاونلری صکره‌دن نادم اولمشلرسه‌ده بادئ امرده اثرلرینك نه‌درجه جالب انظار دقت اوله‌جغنی بیله‌مدکلرندن بالضروره سکوته مجبور اولدیلر دنیلسون . قران کریم منجماً نازل اولمغله یکرمی اوچ ییلده تمام اولمشدر . هرآیتی نازل اولدقجه عالمك انظاردقتنی جلب ایلیور، بالاده بیان اولنان حالات وقوعه کلیوردی . بوحالات حیرت افزایی سائر مشکلپسندان عربله برابر اومعاون دنیلن کیمسه‌لرده کوریوردی . انسان نه‌قدر صبور نه‌درجه فداکار اولملی‌که کندی معاونت قلمیه وفکریه‌سیله وجوده کان اثرینك بو مرتبه حائز شرف وشان اولدیغنی کورسونده (بنمدر) دیه‌مسون الی الابد صوصسون طورسون .

ع طوغریسی بودرکه قرآنی حضرت محمد (صلعم) کندی منفرداً وجوده کتیرمشدر .

س — قرآنی سز نصل بولورسکز ؟

ع — غایتله فصیح حکمت آمیز برکتاب

س — دیمك که بوکتابی یاپان حکیم اولمق لازم کلیر دکلی ؟

ع — اوت

س — دیمك حضرت محمد حکیم ایدی

عبد یسوع — شبهه‌سز

س — کذب ایله حکمت اجتماع ایدرمی

ع — ایتمز

س — دیمك حکیم کاذب اولماز

ع — اولماز

س — مادامکه حضرت محمد مصطفانك حکیم اولدیغنی تسلیم ایدیورسکز ، صدق وامانتنی‌ده اعتراف لازم کلیر . نه‌حاجت ؟ حضرت مشارالیهك صدق وامانتی نصاراجه‌ده مسلم اولملیدر . چونکه بن . ماردین جوارنده کائن مشهور (دیر غفران) ده تاریخ مقدس نصارایه دائر عربی‌العباره مطبوع برکتاب کوردم آنده، حضرت مشارالیهك قبل البعثه دخی صنادید قریش ارەسنده صدق وامانتله موصوف اولوب کندینه (محمدالامین) نامی ویرلمش اولدیغنی اوقودم . صدق وامانتی نصاراجه‌ده مسلم اولمسه تاریخ مقدسلرنده بوفقره‌یی درج ایتمزلر ایدی ایشته اومحمد الامین حضرتلری بزه خبر وردیکه : قرآن مخلوق کلامی دکل الله کلامیدر . بوکا نه‌دیه‌جکسکز اصلی یوق دیرسه‌کز انك حکمتله انصافنی‌ده انکار ایتمکز لازم کلیر . حکیم ایدی . سوزنده ثبات

کوسترسه‌کز آنك شو سوزنی‌ده تصدیقه مجبورسکز . زیرا حکیم کاذب اولماز .

ع — طوغریسی بودرکه حضرت محمد (صلعم) نبی‌ایدی. اما یالکز نبی العرب ایدی .

س — تشکرایدرم یواش یواش ریب‌کمان بلوطلری صیریلوب حقیقت نورینك ضیالری پارلامغه باشلادی، فقط هر حالده شایان تشکر اولان بو اعترافکزدن دیگر بر مهم سؤال تولد ایدییور . (حکیم کاذب اولماز) دییورسکز . یا نبی کاذب اولورمی ؟ او هیچ اولماز. اویله ایسه حضرت محمد مصطفی (صلعم) افندمزك رسالت ادعاسنی‌ده تصدیق ایتمکز لازم کلیر . زیرا او بزه بن کافهٔ افراد انس وجنه مبعوثم ، دیه خبر ویرمشدر . بوکا نه دیه‌جکسکز .؟

فبهت الذی .... برقاچ ثانیه توقف وسکوتدنصکره کیم بیلیر ناصل حسیات ایله متحسس اولدیغی حالده قالقوب کیتمش اولان مومی‌الیه عبد یسوع افندی بر دها نزد عاجزانه‌مه کلمامشدر . (الا ان حزب الله هم الغالبون) بو کبی نیجه مباحثات دینیه‌ده علماء دین محمدی احراز غالبیت ایده‌رك اعلان حق و حقیقت ایتمشلردر . (والله غالب علی امره) .

کلامم بحتمزه : خاتم الانبیا افندمز حضرتلری جناب حقك قرآن کریمده استعیذ بالله (ادع الی سبیل ربك بالحکمة الخ) امر جلیل الهیسنه توفیق حرکت بیوره‌رق انسانلری طریق

سعادت وسلامته دعوت ایدرلردی. نظم جلیل مذکورك مضمون لطیفی (رسول ذیشانم سنی انس وجندن هر طائفه‌یی کندی حال وشانلریله متناسب براهین ایله شاهراه سلامته ارشاد ایله خواص امتی مقالات محکمه ودلائل قطعیه وعوام ناسی دخی موعظهٔ حسنه وادلهٔ مقنعه ایله دین حق طریق سعادته دعوت ایت . معاندلری‌ده هرکسجه ویا کندولرنجه مسلم اولان مقدمات ایله الزام وکندولرینه قناعت بخش ایده‌جك مجادلهٔ حسنه‌یه رفق وملایمتله دوام واهتمام ایله . سنك اوزریکه واجب اولان بومنوال اوزرینه تبلیغ احکام وحقایق اسلامیه‌یی هرکسه اعلام اولوب آنلر ایچون حصول هدایت وبالفعل مطلوبه وصلت ایسه سنك وسعك خارجنده‌در . ربك تعالی حضرتلری ضلالت اوزره قاله‌جقلر ایله قبول هدایت ایده‌جکلری بیلور . وهرکسك مستحق اولدیغی مجازات ومکافاتی ویرر . » دیمکدر . رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افندمز حضرتلری مسالك مشروحه وجهله هرکسك حال وشاننه موافق ادله سرد ایدرك اثبات مدعا رسالت ایلیوب جمله‌سنی الزام وشبهه‌لرینی دخی ازاله بیوردیغی جهتله اقرار وایماندن منع ایده‌جك هوای هوس وحمیت جاهلیه‌دن بشقه بر شی براقمامشدر . بناءً علیه بو ایکی خصلت قبیحه وردیئه‌دن تطهیر قلوب ایلین ارباب انصاف دائرهٔ فوز وسعادته داخل اوله‌رق مشکات نور ایمان قلبلرندن اشتعال ایلدیلر .

عناد واستکبار مسلکنی التزام ایدن اشقیا ایسه نور الهی‌یی اطفا مقصد باطلانه‌سیله نائرهٔ حربی اشتعاله باشلادیلر . بناءً علیه

رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندمز دخی [اذا المرء لم یجع به النصح لم یکن له رادعاً الاعصا فوق رأسه] [١] فحواسنجه اولوجهله حرکت مقتضای حکمت ومصلحت اولدیغندن با فرمان الهی حربه مباشرت بیوروب فسده ومعاندینك امحاواتلافیله القاآت ملعنتلری رفع ودفع ایدلدی .

ـ افادهٔ مخصوصه ـ

مسلمانلغك قلیج ، نصرانیتك وعظ ایله تأسس ایدلدیکی حقنده‌کی روایت نصارا کرچه برحقیقت تاریخیه دیه تلقی ایدیله‌جك قدر شهرت بولمش ایسه‌ده بومسئله‌نك خطاسی کرك اقلام اسلامك وکرك مستشرقین غربیه‌نك تتبعات حق پرستانه‌لری سایه‌سنده تصحیح اولنوب کثیف ومظلم افترالر آلتنده مستور قالان نیر حقیقت عناد و استکبار ایله مملو اولان اعماق قلوبی تنویره باشلامشدر .

عجبا هانکی دین قلیج قوتیله نشروتعمیم ایدلمشدر ؟ شرقده قسطنطین ومؤخراً غربده شارلمان دولتلرینك قلیجلری نشر نصرانیت ایچون نه قدر قان دوکمش اولدقلرینی اثباته حاجت یوقدر . یهود و نصارا طرفلرندن نشر دین ایچون ایدیلان محارباتی ، دوکیلن قانلری تفصیله رساله‌مزك حجمی مساعد دکلدر . بناءً علیه بز بوراده بی‌طرف فرانسز مؤرخنك قولنی حکایه ایله اکتفا ایدجکز . شویله‌که : «اهل صلیب محارباتی نامیله عالمی قان

[١] انسانه نصیحت کار ایتمینجه تپه‌سنه عصا ایله اورمقدن بشقه آنی زاجر بولنمز دیمکدر .

دریاسنه چویرن محاربه‌لری بیلورسکز ایشته پروتستانلر ایله قتولیکلرك دین غوغاسنده دوکدکلری قانلر آندن چوق زیاده‌در » دیمشدر . درایرك بیاننه کوره پاپاسلردن متشکل انکیزسیون محکمه‌لری معرفتیله اشکنجه آلتنده اعدام ایدیلان کیمسه‌لرك دفترده قید اولنه بیلنلری اوچیوز طقسان بیك کشیدر بونلردن ایکییوز بیکی احراق بالنار ایدیلمشدر .

فقط نصرانیتده سرائر اعتقادیه نامیله غیر معقول نیجه مسائل ترتیب وتعلیم ایدلمش اولدیغندن دین نامنه اولان اشکنجه‌لر وجرائم قالدیرلدقدنصکره و اقوام غربیه علوم وفنونه انتساب ایتدکجه نصرانیتدن تباعد ایتمکه وقواعد مذهبیهٔ نصرانیه عادتا بر ملعبهٔ صبیان حالنه کلمکه باشلامشدر . حالبوکه رصین ومتین وعقل وحکمته مستند اولان دین اسلام علوم ومعارفك تعمیمیله کسب قوت ایتمشدر .

وبالجمله اقوامك دین اسلامه اولان اهتدالری حسن رضالری وقناعت وجدانیه‌لریله اولوب هیچ بر کونا جبر وشدب کوستریلمامشدر . حتی عساکر اسلامیه‌نك داخل اولمدیغی نیجه ممالکده بوکون میلیونلرجه اهل اسلام موجوددر . بلکه عکسیله اشکنجه ایدلدیکی پك چوقدر . لکن آنلرك دین اسلامه اولان ارتباطلری اوقدر قوی ایدی که اشکنجه‌لر آلتنده ترك حیات ایدرلردی‌ده جانلرندن مقدس اولان دینلرینی ترك ایتمزلردی .

فخر کائنات صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری رأساً دکل حتی مقابلةً بیله سیف استعماله مساعده بیورلمامشدر . مشرکین مکه‌نك تجاوزلرینه قارشی اصحاب کرام حضراتی اوته‌

دنبرو آنلرله مقاتله‌یه اذن ایسته‌رلردی .

لکن فخر عالم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری [هنوز قتاله مأذون دکلم] دیه مساعده کوسترمزلردی . وحتی رخصت طلب اولندقجه استعیذ بالله [واتبع مایوحی الیك واصبر حتی یحکم الله] کبی صبر وتأنی‌یی امر ایدر یتمشی متجاوز آیات الهیه نازل اولمشدر .

وقتاکه قریش اذا ایله اکتفا ایتمیوب بلکه مملکتلردن اخراج ایده‌رك رسول اکرمه سوء قصد ایتمکه قرار ویردیلر . اولکی آیتلرك حکمی فسخ ایدیله‌رك طرف آلهیدن قتاله رخصت ویرلمشدر .

وبوبابده الك اول نازل اولان استعیذبالله [اُذِنَ لِلَّذِینَ یُقَاتَلُونَ بِاَنَّهُمْ ظُلِمُوا وَاِنَّ اللّٰهَ عَلٰی نَصْرِهِمْ لَقَدِیرٌ] نظم جلیل سبحانیسی اولمشدر .

نظم شریفك معناسی « مشرکلر طرفندن کندولرینه قارشی مقاتله ایدیلان کیمسه‌لر ظلم اولندقلری جهتله آنلرك‌ده مشرکلره مقاتله ایتمه‌لرینه اذن ویرلدی . جناب حق آنلره فوز وظفر ویرمکه مقتدردر » دیمکدر .

بوندنصکره رسول اکرم افندمز اصحاب کرامی کفار ایله مجاهده‌یه تحریض ایده‌رك جهاده مباشرت بیوردیلر ، طرف طرف مجاهدلر کوندریلدی . جزیرة العرب لوث بتپرستیدن تطهیر ایدیلنجه‌یه دکین جهاده دوام اولندی اشبو محاربانك بر قسمنده فخر کائنات افندمز حاضر بولندی ، آنلره (غزوه)

نامی ویرلدی و برقسمنده حاضر بولنمادی آنلره (سریه) دنیلدی غزواتك عددی یکرمی یدی سریه‌لرك عددی قرق یدیدر .

رسول اکرم افندمزك شویولده آچمش اولدیغی محاربات یالکز فتح مکه‌یه قدر دوام ایتمشدر . آندنصکره دین مقصدیله ایدیلان محاربات یالکز حضرت ابو بکر رضی الله عنه حضرتلرینك مرتدلر علیهنده‌کی تأدیبات سیفیه‌سندن عبارت قالمشدر. آندنصکره فتوح اسلام عالمه جبراً اسلامیتی قبول ایتدیرمك ایچون اولمیوب بلکه نشر مدنیت حقیقیه ایچون اولدیغی آثار ایله ثابتدر . اکر مقصد اول سببه مبنی اولسه ایدی سیوف اسلامیه‌نك فتح ایتدیکی یرلرده اسلامدن باشقه هیچ بر دین قالمامق لازمدی نا صلکه سیوف نصرانیتك داخل اولدیغی یرلرده حرستیانلقدن بشقه هیچ بر دین قالمامشدی. اسلامده ایسه یهودیت ونصرانیت بنالرینك بر طاشی بیله سوکولمه‌دکدن ماعدا قافقاس ، مدیا ، فرس ، سند واسیای وسطاده قدیمدن قالان ادیان باطله‌یه بیله مساعده ایدلمشدر .

ذاتاً استعیذ بالله (لا اکراه فی الدین قد تبین الرشد من الغی) نظم جلیلی منطوق منیفنجه براهین واضحه ودلائل قاطعه . . . ایله ثابت وعقل وحکمته تماماً موافق اولان طریق هدایت قواعدی بیوت عنکبوتدن اوهن اولان طریق ضلالت وغوایتدن تمیز ایتدیکی جهتله دینمزده قبول اسلام ایچون جبر و اکراه یوقدر . بناءً علیه محارباتدن مطلوب اولان مدنیت شرعیه‌یی قبول ایتدیرمکدر. او حاصل اولدقدنصکره یرلی اهالینك یاقدیغی آتشه ، بسلدیکی اوکوزه ، یونتدیغی اصنامه طاپمقده هیچ بر اندیشه تصور اولنمامشدر ،

آشاغیده حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم افندیمز وشرایعی حقنده مقالات انصاف پرستانه‌لرینی بیان ایده‌جکمز مستشرقین غربیه‌دن وتتبعات عمیقه اصحابندن حکیم شهیر آمریقالی [مستر قارلایل] مسئلهٔ موضوع فیهامز حقنده باق نه دییور :

[« محمد » ك صلی الله علیه وسلم دینی سیف ایله نشر ایتدیکی حقنده چوق شیلر سویلنمشدر . لکن سیفی ناصل الده ایتملی ؟ فکر جدید مبدئنده یالکز بر فرده منحصر اولور . یالکز بر شخص دماغنده قرار ایدر . بتون عالمده او فکره یالکز بر کیمسه اعتقاد ایدوب عمومه قارشی یالکز بر کشی بولنور . هایدی اوفرد ألنه بر قلیج آلسون آنکله فکرینی نشره چالیشسون نهایتده پك آز بر شیٔ قازانه بیلور .] دیکر فقره‌سنده دییورکه [هجرته قدر محمد صلی الله علیه وسلم دینی یالکز وعظ ونصیحت ، تشویق وترغیب طریقیله نشر ایدییوردی . بر طاقم ظالمه انك طرف باریدن تبلیغ ایتدیکی امر مهمی اصغا ، وقلبنك اعماقندن کلان صدای دعوته اجابت ایتمدیکندن بشقه تبلیغ احکامه دوام ایتدکجه یشامسنه بیله مساعده ایتمك ایسته‌مدیلر. مسقط رأسندن بالکلیه اخراج ایدلدی . بادیة العربك شو عالی جناب اولادی ده مرد بر عرب کبی نفسنی مدافعه‌یه قرار ویردی]

ودیکر فقره‌سنده دییورکه : [بن قلیجه اوقدر اهمیت ویرمم فکرك سیف ایله لسان ایله الته‌کن هر درلو وسائط ایله انتشارینه مساعده ایدر. بز آنی براقیرز دائرهٔ اقتدارنده بولنان هر شیئی استعمال ایتسون مدت مدیده اوغراشدقدنصکره قازانمغه لایق اولمادیغی هیچ بر شیئه ظفریاب اوله‌میه‌جغی شبهه‌سزدر . اوکندینه

فائق اولان بر شیئه تحکم ایده‌مز . مادوننده اولان شیلره غلبه ایده بیلور . طبیعتده درین کوك صالمش اولان شیئه بز آکا « حقیقت » تسمیه ایده‌رز. نهایةالامر ایشته او نشوونما بولور. حقیقتدن عاری اولان شیلر محو اولور کیدر] ودیکر فقره‌سنده دیبورکه : [طبیعت صادقدر، کاذب دکلدر. غایت عالیدر، عادلدر. مادرانه شفقتلیدر . بر شیئك عن صمیم القلب صادق اولماسنی آرزو ایدر . اکر صادق ایسه اونی حمایه ایدر ، دکل ایسه حمایه‌سندن صرف نظر ایتر. بالجمله اشیاده بر روح حقیقت واردر. طبیعت دائما آکا بر ملجأ ویرر . عالمده ظهوره کلن وکلمکده اولان هر درلو حقایق عالیه‌نك تاریخی بویله دکلمیدر ؟] دیبور .

« میستر قارلایل »ك منکریندن اولمدیغی نظراعتباره آلنیرسه فقره‌لرنده استعمال ایتدیکی » طبیعت کلمه‌سنی (انبت الربیع البقل) ترکیبنك اسنادی قبیلندن عد ایتملیدر . (دقت اولنور وعمیقاً دوشونولورسه « میستر قارلایل » ك شو نظریه‌سی حقیقةً پك عالیدر . بر شیئك هرنه اولورسه اولسون نشوونما بولمسی بر حقیقتی حائز اولمسنه متوقفدر . ولوکه آنده بر چوق قشرلر بولنسون . مثلا آرضك سینهٔ مادرانه‌سنه بر طاقم مواد اجنبیه وخاطره کلان هر نه درلو چور چوب و سپورونتیلر ایله مخلوط بغدایی زرع ایتدیکمزده مادامکه کندیسنده تنبته قابلیت واردر. او بغدایی بتمش کوره‌جکز . هر درلو حقیقتك جسدی (قشری) محو اولور . لکن آنده اولان روح وحقیقت اصلا فنا بولماز . دها عالی بر شکلده بقاپذیر اولور . علوم وفنون ومعنویاتده‌ده حال بویله‌در . مسائل علمیه هانکی قالبه افراغ

اولنورسه اولنسون هانکی شکلده افاده ایدیلورسه ایدیلسون تلاحق افکار وتعاقب ادوار ایله آنده اولان حقیقت تداول ایدر کیدر. عالم عضویاتده جاری اولان « مبارزه ومجادلهٔ حیات » و « اصطفاز طبیعی » دنیلان ایکی قانون عمومی عالم معنویاتده جاریدر. ایکی اعتقاد تقابل ایتدکده هانکیسی عالی وشایان قبول ایسه او غلبه ایدر . برطاقم عوارضدن طولایی بر مدت ترك وحالی اوزرینه براقیلسه‌بیله آنده اولان حقیقت وروح نورانی جالب دقتدر . هیچ بر وقت ضایع اولماز . نهایت مظفریت آنده قالیر . (الحق یعلو ولایعلی علیه) دکلمیدر ؟

شرع شریف احمدینك وضع ایتدیکی قواعد هپ عالی حقیقتلردن عبارت اولمغله دین اسلامه بتون قوتیله اظهارعداوت واعلان خصومت ایدنلر بیله حقایق عالیهٔ شرعیه‌یی تسلیم وقبوله مجبور اولمشلردر . فخر کائنات (صلی الله علیه وسلم) افندیمز حضرتلری اقل قلیل اولان شو یکرمی اوچ سنه ظرفنده بتون جزیرة العرب خلقنك عناد واستکبارده موقع ممتاز احرازایتمش برملتك بالجمله عادات ومعتقداتنی تبدیل ایتدرمش، افکارومقاصد متباینه اربابی اولان قبائل عربی مجرد لطف خدا ایله کلمهٔ واحده اوزرینه جمع ایلمشدر .

ایشته بو موفقیتی نه‌یه حمل ایده‌جکز ؟ هپ قیلیجه‌می ؟ خیر خیر بالعکس حائز اولدیغی حقیقته حمل ایده‌جکز . ایشته حقیقت ایله خلاف حقیقتدن ایکی خصم مبارزه ایتدکده برنجینك ظفریاب اولمسی عدالت ونصرت الهیه ایجاباتندندر .

آمریقا مشاهیرندن (نزاع علم ودین) مؤلفی معلم «درابه‌ر»

فتوح اسلامدن بحث ایتدیکی صره‌ده دییورکه : (قدس شریفك سقوطی قبلهٔ نصرانیتك غیبی دیمكدر . اوزمانك انظار و افكار عمومیه‌سی مقابلنده بوحال ایكی دینك نزد الهیده امتحان وتجربه‌سی دیه تلقی اولنمش ایدی . جناب حق اسلامك دین حق اولدیغنی بوتجربه ایله جهانه كوستردی دینلمش ایدی . بومحاربه‌نك نتیجه‌سنده اسلامه مكافات اوله‌رق قبلهٔ نصرانیت اعطا اولندی . بوآره‌لق اهل صلیبك موفقیت موقته‌سندن قطع نظر ایشته بیكلرجه‌سنه مرور ایتدیكی حالده قدس حالا اسلام الندهدر . واسلامك دنیانی استیلاسی قدر سریع وواسع استیلا هیچ بردینه نصیب اولدیغی كورلمامشدر) دیمشدر . فی الحقیقه آسیانك اك هجرا محلنده قوم چوللرنده امرار حیات ایدن وصحائف تاریخیه‌دن مهجور وقطعات آرضیه طولاشان مدنیت زمانیه‌دن محروم ، ظلمت جهال ومجهولیت ایچنده یشایان وصدای وجدانیلرندن باشقه هیچ بر امر وحكمداره اطاعت ایتمیان قوم نجیب عرب اسلامیتك كندولرینه بخش ایلدیكی قدسیت ومحاسن اخلاقیه‌یی بدرقهٔ خط حركت اتخاذ ایده‌رك برق خاطف كبی عربستاندن چیقوب كیمسه‌یه كوز آچدیرمه‌دن امم اقوامی تابع ایلمش ، عالمك مجهولی ایكن عالم قدر كسب اشتهار ایتمش ، بر عصر ظرفنده غرناطه‌دن دهلی‌یه قدر توسیع دائرهٔ نورانیت ایلمش وبرمدت صكره ثرادن ثریایه قدر عالمی شرارهٔ فیوضاتیله تنویر ایلمشدر . ایشته بونلر سعادت ازلیه‌سی اغطهٔ طبیعیه ایله مستور قالان ارباب بصیرته عبرت وانتباه دكلیدر ؟

بیت

عارف اودركه معترف عجز وقصور اولوب بوحادثات جاریه‌دن اعتبار ایدر
ملكنده حق تصرف ایدر كیف مایشاء ویهدی من یشاء سرینی اظها ایدر

بیان ایجاز معجز قرآن

قرآن معجز بیان حیرت بخشای عقول اولان بلاغت وسلاستیله طبقات بشریه‌نك واصل اوله‌مدیغی ذروهٔ علیای بلاغتده عرض دیدار اعجاز ایلدیكی كبی مشتمل بولندیغی معانی واحكام منیفه‌سنك علویتنده برخارقهٔ عظمی اولدیغنی اعلان ایتمكده‌در ، ناصل خارقه اولمازكه ناشری اولان ذات معالی صفات امت جاهلیه اراسنده نشئت ایدوب علوم فنون ، شرایع امم وقوانین دوله دائر هیچ برفرددن درس آلمدیغی حالده كافهٔ مصالح عامه‌یی وهردرلو لوازم انسانیه‌یی وقصص اولین وسیر صالحین وانبیاء عظام حضراتنك صفات واحوال سنیه‌لرینی وعلوم متنوعه‌دن هیچ برینی ترك ایتمیوب اسالیب بدیعه اوزره صراحةً واشارةً بیان بیورمشلردر . بویله بر كتاب قدسیت نصابی نشر ایلیان ذات اعقل بشر و وضع نظامات اممه مقتدر داهیٔ سیاسیه اولمسی فرض اولنسه ینه اقتدار ذاتیسیله ترتیب ایتمش اولدیغنی هیچ بر ناقد بصیرك ذكای سلیمی تصدیق ایده‌مز . خلقت آدمدنبری بوتون عمرینی تحصیل علوم ومعارفه حصر ایده‌رك كافهٔ فنونی احاطه ایتمش ، بالجمله احتیاجات بشریه‌یه كافی اوله‌جق مادی معنوی مواد قانونیه وضع ایلمش برفرد آفریده كوسترمك قابل اوله‌بیلیرمی ؟ اكابر فلاسفه‌نك وعلماء غربیه‌نك تراجم احوالی كوزلریمزك اوكنده‌در . بالجمله متاعب تحصیلیه‌یی اقتحام ایدرك هربری آنجق بر فن خصوصیده كسب اختصاص ایتمشلردر . مثلا «جالینوس» سیاست بشریه‌ده « ارسطو » حكمت نظریه والهیه‌ده « بقراط »

فن طبده « اقليدس » هندسه‌ده تخصص ايتمشلردر . متخصصين غربيه‌ده‌ده حال بويله‌در .

نظر گاه عموميـده عرض ديدار هدايت ايلاين اكبر آيات آلهيه اعظم بينات محمديه كافل سعادت بشريه ، جامع قوانين مدينـه اولان قرآن اوخطاب عزت ابن عباس حضرتلرينـك (جميع العـلوم فى القرآن لكن تقاصر عنه افهام الرجال) بيوردقلرى كبى كافهٔ حقايق علميه ودقائق فنيه وشئونات كونيه‌يى متضمن اولمقله برابر دها نيجه اسرار وخفايا كنديسـنده مندرج ومندمجدر . حتى صلى الله عليه وسلم افنديمزك عمر شريفلرينك آلتمش اوچ اوله‌جغى استعيذ بالله (ولن يؤخر الله نفسـاً اذاجاء اجلها] نظم جليل الهيسى سورهٔ قرآنيـه‌نك آلتمش اوچنجى سوره‌سنده بولنمه‌سندن وسورهٔ مذكوره‌يى‌ده‌سورهٔ تغابنك تعقيب ايتمه‌سندن استنباط اولنمشدر . رسول اكرم كنديسيله‌خالقى بيننده كتم واخفـاى مطلوب اولان سرائر ومغيبات عجيبـه‌يى ذات پاك رسالتپناهيلرينه مقصور براقدنصكره سادات صحابه‌دن قوت قلبيه ومتانت فكريه اصحابى خلفاء اربعه وابن‌عباس وسائره كبى‌ذواتى نيجه سرائر قرآنيه‌يه وارث بيورمشلردر . حتى ابن‌عباس حضرتلرى (لوضاع لى عقال بعيرى لوجدته فى كتاب الله) بيورمشلردر . يعنى اگر بنم دوه‌مك ايپى ضايع اولسه البته كتاب الله اولان قرآن كريمده بولورم ديمكدر .

ابا هريره حضرتلرى (حفظت عن رسول الله صلى الله عليه وسلم وعائين فاما احدهافبثثته واماالآخرفلوبثثته‌قطع هذا البلعوم) بيورمشلردر .

يعنى بن فخر عالم صلى الله عليه وسلمدن ايكى قاپ علم حفظ ايتدم اما بريسنى نشر ايتدم . اگر آخرى‌ده نشر ايتسه‌م‌شو حلقوم قطع ايديلير ديمكدر .

اوخطابك لفظ لطيف ظاهريسـندن استنباط ايديلن معانى وحقايقله نيجه دفائن علم وعرفان وحصوله گلمشدر . احكام ومصالح عباده متعلق اولان بشيوز على رواية بشيوزاللى آيات صريح البياندن هر بريسى عين حكمت وموافق مصلحت اولمق اوزره يوزبيكلرجه مسائل دينيه ثبت صحيفهٔ ديانت بيورلمشدر .

— مآل و مضامين قرآنيه —

مآل و مضـامين قرآنيه‌يى شـويله‌جه خلاصـه ايده‌بيليرز . (اثبات واجب ، توحيد بارى ، تنزيه ذات وتقديس صفـات ، توحيد خالقه دعوت ، شرك تثليثدن شديداً نهى ، اسماء حسنى ، قصص انبياء ، احوال امم سالفه ، امثال بليغه ، سير صالحين ، مصالح عباده متعلق كافهٔ مسائل دينيه ودنيويه ، مؤمنينى مدح وتبشير ، منكرينى قدح وانذار ، بيـان حل وحرمت ، احكام محرمات ، سياست مدنيه ، تدبير ملك ومنزل ، مراتب بنى بشر ، انواع عبوديت ، كافـهٔ محاسن اخلاقيه‌يى بيـان وترغيب وبالجمله ذمائم ورذائل افعاليه‌يى اعلام وتحذير ، اشراط ساعت ، اخبار مغيبات ، خلقت كائنات وبيـان عوالم طبقات الارض وحركات اجرام ، جريان شمس ، منازل قمر ، مسكونيت اجرام ، ازواج وازدواج نباتات ، كيفيت قبض ارواح ، احوال قبور مساكن ارواح ، نفخ صور ، حشر اجساد ، احوال بعث ، هول قيامت

صفت جنت ، هول جهنم کبی امهات شئونات مفصلاً برصورت اعجازکارانه‌ده بیان بیورلدیغی کبی اهل لغت و ارباب علومك حجت ومشهدی وطب ، هیئت ، هندسه ، جدل ، جبر ، نجامة تجارت ، حیاطة ، غزل فلاحة ، غوص صیاغت ، زجاجة ، فخارة ، ملاحة ، قصارة جزارة صبغ حجارة ، رمی کیالة کبی فنون وصنایعی‌ده محتویدر . قاضی ابوبکر العربی قانون التأویل نام تفسیرنده قرآن کریم کلماتنك عددینه معادل علومی محتویدر بیورمشلردر .

ابن ابی جمزه‌نك روایتیله امام علی حضرتلری (اکر مراد ایتسه‌م ام القرآن اولان سورهٔ فاتحه‌دن یتمش دوه‌یه‌یوك اوله‌جق تفسیر وسرائر استنباط ایده‌رم) بیورمشلردر . چونکه بر آیتك یتمش بیك تأویلی واردر . بیورمشلردر .

ماحصل لامکان احدیتدن جامه پیری لسان عذب عربیتله ساحهٔ بلاغتده صلاخوان اعجازاولان حضرت قرآنك هرسوره‌سی برکنجینهٔ جواهر هرکلمه‌سنده بیکلرجه اسرار وحکم مندرج ، هر حرفنده نیجه ابکار نکت مندمجدر .

کشفیات فنیه‌نك ، بدایع طبیعیه‌نك ، جمعیت مدنیه‌نك ، معارف انسانیه‌نك ترقی وتکاملنه کوره حکم وحقایق ارائه ایده‌رك افکار صحیحه‌یی ، عقول سلیمه‌یی متحیر براقیور . بدایع فنیه تلاحق افکار ایله نه‌قدر ترقی ایتسه ینه حقایق قرآنیه‌یی تفسیر وتوضیح ایتمك صورتیله نهایت بولیور .

جسمانی وروحانی ، مادی ومعنوی ، دنیوی واخروی تکامل حقیقی‌یی مبنیدر . نه‌تقادم ازمان ایله تبدل ایدر . نه‌مرور

ایام ایله تغییر ایدر . جامع علوم اولین وآخریندر . الحق

(ولارطب ولا یابس الا فی کتاب مبین) در . اللهم اجعل القرآن لنا فی الدنیا قریناً وفی القبر مونساً وارزقنا تلاوته آناء اللیل واطراف النهار یارحیم .

شریعت مطهره‌مز حقنده افکار غربیه

و

مطالعات تاریخیه

اشبو ذیلده اوروپالیلرك دین اسلام وصاحب شریعت صلی الله علیه وسلم افندیمز حقنده اك اول نه‌فکرده بولندقلرینی ومؤخراً او فکرك نه کبی تحولاته اوغرادیغنی وتحولات کیملر طرفندن وقوعه کلدیکنی وبوکون اسلامیته قارشو نه‌کبی حسیاتله متحسس بولندقلرینی کوسترمکدن عبارتدر .

مجرد عطیهٔ الهیه اولان شریعت مطهرهٔ احمدیه عربستان شبه جزیره‌یی سکنه‌سی عربلره اویله بر مدنیت فاضله ، اویله بر اساس متین ، احکامی معقول ، ثمراتی سهل التناول برشجرهٔ لاهوتی بخش ایلدی‌که بالجمله مذاهب سائره اکا قارشو ظل زائل کبی محو اولوب کتمکه باشلادی رایت عدالت اسلامیه‌نك موجه‌نما اولدیغی ممالکده خلق فوج‌فوج عدالت اسلامیه‌یه التحاق والتجایه تهالك کوسترمشلر ایدی . چونکه اقوام سائره‌نك شجاعت بسالت ، ذکا ، درایت ، انتظام ، عدالت ، ریاضت کبی اخلاق فاضله ایله متخلق ، فعال ، کنج قلبلری سعادت دنیویه واخرویه ایله مملو اویله برحزب الهی‌یه مقاوت ایتملری قابل دکل ایدی .

صدر اولده همان ایلك دفعه سطوت اسلامیه ایله حکومت ساسانیه باشدن باشه پامال غزات مسلمین اولدی . مراکز خرستیانیه‌دن قدس شریف انطاکیه ، اسکندریه کبی اك بیوك مرکزلر تحت حکمرانیٔ اسلامیته کیردی ، قسطنطنیه دخی اردوی اسلامك تهدیداتیله مشکل برموقعده بولنیوردی . عالم نصرانیتك اك بیوك امیدی رومادە‌قالمش ایدی. حالبوکه دلاوران اسلام « عربلر » غربدن فرانسه‌نك (تور) شهرینه وجنوبدن (روما) قپولرینه قدر ایلروله‌یه‌رك پاپالق مقامنی عصرلرجه جزیه کذار ایتمشلردر ، بوحالك دوامی ایسه عالم نصرانیتك محوی دیمك اولدیغندن رؤسای روحانیه ایچون بوکا بر چاره بولمق خلقی اسلام واسلامیتدن تنفیره چالیشمق لازم‌کلیورایدی‌که اوده سب وشتم‌وغیر معقول مفتریاتدن عبارت ایدی .

بناءً علیه پاپاسلر طرفندن خلقی اسلامدن منع واسلامیتی تزییف ایچون بر طاقم الفاظ تحقیریه اختراع اولنمش ایدی‌که مرور ایام ایله السنهٔ خرستیانیه‌ده شتم وتحقیر تعبیراتی عدادینه کیرمش وبو افترالر، بهتانلر عالم اسلام اوزرنده نیجه عصرلر دوام ایتمش ، خرستیانلر نظرنده مسلمانلق مدنیتك خصمی، انسانیتك هادمی بوت پرستلکك أك اشاغی مرتبه‌سنده بر دین دیه تلقی اولنمش حتی نام جلیل محمدینك بر صنم اسمی اولدیغنه اینانان ملیونلرجه ساده‌دلان انسان قیافتنده دنیادن کاوب کچمشدر .

اساساً وسائط اختلاط مفقود اولوب اقوام بری برینك حالنی تحقیقه تفتیشه غیر مقتدر اولدقلرندن غرب اهالیسی طرفندن رؤسای روحانیه‌نك مفتریاتی عینی حقیقت اولمق اوزره تلقی

ایدیلیوردی . میدان مناظره‌دن اجتناب ایدن رؤسای روحانیه ایسه شو افترا ومفتریاتدن پك چوق استفاده ایدییورلردی . حتی (قرووازاد) نامیله تاریخك أك قانلی صحیفه‌لرینی تشکیل ایدن وملیونلرجه انسانلرك قانی بهاسنه مال اولان اومتعدد اهل‌صلیب محاربه‌لری دین اسلام علیهنه . اختراع ایدیلان اومفتریاتك . حصوله کتیردیکی افکار سخیفه‌نك سیئاتندندر .

شمس منیر اسلامیتك شرارهٔ فیوضاتنی ، مدنیت عادلهٔ فاضله‌نك نشر وتعمیمنی منع وتحدید ایچون اختراع ایدیلان او مدهش وهولناك مفتریات بر طرفدن آوروپا خلقنك علم ومعرفته انتسابلری بر طرفدن ممالك شرقیه‌ده مستملکات ایدینمه‌لریله بر طرف ایدلمش ودین اسلام اویله ادعا اولندیغی کبی پت‌پرستلك اولمیوب بالعکس اساسی متین بالجمله قواعدی ، موافق عقل وحکمت بر دین عالی اولدیغی آکلاشیلمشدر . اسلامیته قارشو نظر عداوتی تبدیله مبادرت ایتمك وحق وحقیقتك نه‌دن عبارت اولدیغی عالمه نشر واعلان ایتمك شرفی فرانسزلر ایله انکلیزلر بیننده مشترکدر .

مستشرقین غربیه‌دن (ژان غانی‌یه) (قوسه‌ن‌دو پرسوال)(وه‌یل) و(مستر قارلایل) کبی بر چوق ارباب اقتدار تاریخ دین اسلامی تدقیقه باشلامشلر وممکن مرتبه‌بی طرفانه محاکمه‌لر یوروتمشلردر .

أك اول اوصاف جلیلهٔ محمدیه‌یی تدقیق وتحری یه مسارعت ایدن فرانسه‌لی (ژان غانی‌یه) در . بوذات «١٦٩٠» سنه‌لرنده مکاتب عالیه‌ده تحصیل علوم ودارالفنون السنه شعبه‌لرنده لسان عربی ایوجه الده ایتدکدنصوکره احوال شرقه دائر عالمانه بك

چوق اثرلر نشر ایتدیکی کبی «ابوالفدا» تاریخنی ترجمه ایتمش و «سیرنبی» نامیله ایکی جلد اوزرینه مرتب بر کتاب یازمش و (١٧٣٢) تاریخنده « آمستردام » شهرنده طبع ونشرینه همت ایتمشدر .

و (١٧٨٢) تاریخنده « ساواری » طرفندن قرآن عظیم الشان ترجمه‌سیله برابر بر « سیرنبی » نشر اولندی . وخلق آراسنده پك بیوك حسن قبوله مظهر اولدی . «ژان غانی‌یه»نك شاکردانندن « کوستاووه‌یل » معلمنك مسلکنی تعقیب ایده‌رك « محمد النبی » « سیرودین نبوی » نامیله آلمانجه بر اثر یازمش و «١٨٤٣» تاریخنده نشر ایتمشدر .

بوندن بشقه موسیو « وه‌یل » عبدالملك ابن هشامك « سیرة الرسول » نام اثرینی آلمانجه‌یه ترجمه ایتمش و «١٨٦٤» سنه‌سنده « ستوتغارد » ده طبع ونشرینه همت ایتمشدر . ابن هشامك بو اثری ایکنجی عصر هجریده یازلمش اولدیغندن کتب سیرك همان کافه‌سندن اسکی اولوب معتبر ونوادردندر . موسیو «وه‌یل» بو اثرك ترجمه‌سنی ایکی جلد اوزرینه ترتیب ایتمش وجلد اولی ولادت نبویه‌دن نبی سلیم مختاره سنه قدر «٣٩٠» صحیفه وجلد ثانیسی سویق غزوه‌سندن ارتحال پیغمبری‌یه قدر و «٣٩٤» صحیفه‌دن عبارتدر .

وبوندن صوکره « قوسه‌ن دوپوسوال » طرفندن تاریخ عرب نامیله براثر نشر ایدلدی که آثار سائره‌نك پك چوق فوقنده ایدی . بواثر زمان جاهلیتدن تا زمان نبویده قبائل مختلفه‌نك لواء محمدی آلتنده اجتماع ایتدکاری وقته قدر قبائل عربك احوالندن باحث واوچ جلد اوزرینه مرتب اوله‌رق ١٨٤٧ سنه‌لرنده پارسده طبع ونشر ایدلمش وپك چوق توجهه مظهر اولمشدر . چونکه بواثر پك مبسوط ومفصل اولمقله برابر پك آچیق وساده اولمسی، حق وموثوقیتی وقتیله یاکلش اکلاشیلان

ویا هیچ آکلاشیلمامش اولان نیجه موادك تشریح ایدیلمسی وعربستانك قبل الاسلام احوالنه دائر معلومات مفصله ویرلمسی کبی اوصاف ومزایایی جامع ایدی .

ودها صوکرا مسلمانلرك احوال وادبیاتنه دائر اوروپالیلره معلومات مکمله اعطاسنی کندیسنه وظیفه عد ایدن وعندنده پك قیمتدار اولان ممالك اسلامیه‌یی بر مدت طولاشان وهند علیاده عالم اسلام ایچنده اون ایکی سنه امرار حیات ایده‌رك تتبعات عمیقه اجرا ایدن دوقتور « سپره‌نژه‌ر » جمع ایتدیکی کتب نفیسه‌دن خلاصه ایده‌رك ١٨٥١ سنه‌سنده «الله آباد» شهرنده سیرنبی‌یه دائر بر اثر نشر ایتمشدر .

اون ایکی سنه صوکره دها زیاده تدقیقات عمیقه اجراسیله اوچ جلد اوزرینه مرتب دها مکمل دیکر بر اثر نشر ایتمش و او اثرنده اسلامیتی پك مکمل آلقیشلامش اولدیغندن همشهریلری طرفندن دوچار تعریض وتعرض اولمشدر .

« وولتر » وقتیله آثار محیطندن ومفتریات کنیسانیه‌دن الده ایتدیکی یاکلش بر مطالعه سائقه‌سیله شان رسالتپناهیده خصمانه صرف مفتریاتدن عبارت بر هائله یازمش ایسه‌ده مؤخراً حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم افندیمز حقنده یازیلن آثار صحیحه‌یی تدقیق ومطالعه ایتدکدنصوکره فکر و نظری بالکلیه تبدل ایتمش وحتی (عادات واقوام) نام اثرنده رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندیمز حقنده پك منصفانه بیان مطالعه و حسن شهادت ایتمش اولدیغندن همشهریلری (وصف جلیل نبویده پك مبالغه ایتدی) دیه‌رك اعتراضده بولنمشلردر .

(وولتر) دین اسلام حقنده پاپاسلره وهمشهریلرینه قارشو یازدیغی فقره‌لرك برنده باقکز نه دییور : [ای جاهللر ؛ ای

احمقلر ؛ دیکر بر طاقم جاهللر دین اسلامك شهوت آمیز وهوا - پرست بر دین اولدیغنه سزی ایناندیرییورلر . حقیقت حال بویله دکلدر . پك چوق خصوصاتده سزی اغفال ایتدکلری کبی بو مسئله‌ده دخی اغفال ایدییورلر . ای راهبلر منزویلر ، پاپاسلر شهر رمضان ایام صیفه تصادف ایتدیکی وقتلر سزی امساك وقتندن اقشام غروب زمانه قدر بیوب ایچمکدن منع ایتسه‌لر ، قمار اوینامقدن ، شراب ایچمکدن منع و اوینادیغکز وایچدیککز صورتده نار جحیم ایله انذار ایتسه‌لر ، بلاد حاره‌ده کائن قطعهٔ حجازیه‌یی زیارته ومالکزك قرقده برینی سنوی تصدقه سزی مجبور ایتسه‌لر و اون سکز قادین ایله معاشرته آلیشمش ایکن بردن بره درده ایندیرسه‌لر طوغری سویلیکز بویله بر مذهبه هواپرست نامی ویریله‌بیلورمی ؟]

ایشته (وولتر) ك بو سوزلری وقتیله پاپاسلرك حقیقتی کتم وتحریف ایده‌رك خلقی پك یاكلش خطالی معلومانه سوق ایتد- کلرندن طولایی خصمانه بر تعریض دکلیدر؟.. شبهه‌یوق اویله‌در . الآن خرافات ومفتریات کنیسائیه میدانده‌در .

ایشته اوروپانك ایلك مستشرقلری اندلس دارالفنونلرندن رؤسای روحانیه نفوذینك تناقصندن مستملکات واسطه‌سیله اختلاطدن بالاستفاده علوم شرقیه وحقایق اسلامیه‌یه کسب وقوف ایده‌رك علوم شرعیه‌مزه وتاریخ اسلامه دائر پك چوق آثار یازمشلر و الیوم یازیلمقده اولان آثارك عددی عد واحصادن بیروندر .

السنهٔ مختلفه‌ده قرأن عظیم الشان ترجمه‌لری بر چوق تفاسیر شریفه ، احیاء علوم ترجمه‌لری فارسی وعربی بر چوق کتب اخلاق وتصوف ترجمه ایدلدیکی کبی مسائل فقهیه‌مزدن هیچ بر مسئله براقیلمیه‌رق ترجمه ایدلمشدر . فنون ادبیات عربیه قسمی تماماً

ترجمه ایدلمش معانی بیان بدیع کبی بلاغت عربیه‌یه بالخاصه اهمیت ویرلمشدر .

آثار اسلامیه‌یی حقیله مطالعه ایدن ودیدهٔ بصیرتی حجاب کین وغرضله مستور اولمیان ومنفعت شخصیه مطالعاتندن صرف نظر ایده‌رك محاکماتی سلیم بر فکر تام بر وجدان ایله یوروتان برچوق مستشرقین غربیه وکرك فخر عالم صلی الله علیه وسلم افندمز حقنده وکرك حقایق اسلامیه‌مزه حسن شهادت وعرض مطاوعت ایتمکدن کندولرینی آله‌مامشلردر .

آمریقالی معلم (درایپر) بر اثرنده رسول اکرم . صلی الله علیه وسلم افندمز حقنده باقی نه دییور . «حضرت محمدك» صلعم صورت کذران حیاتنه‌کلنجه مرتبهٔ غایهٔ مظفریته وارمش اولدیغی برزمانده عمرینك دخی ختامی تقربنی حس ایدنجه سویلدیکی سوزلره نصب سمع ودقت ایدهلم :

وحدانیت الٰهیه ایمانه قطعیاً باغلانمش اوله‌رق وصوك حجی ایفا ایچون [حجة الوداع اوله‌جق] یوز اون درت بیك حجاج ایله مدینه‌دن مکه‌یه کتدی (١) دوه‌لر چیچکلرله دوناتمش واقشهٔ کونا کون ایله تزیین ایدلمش ایدی . بلدهٔ مکرمه‌یه تقرب ایدنجه اعلای صوت ایدرك : [ایشته ای اللهم ؛ سکا وظیفهٔ عبودیتی ایفایه کلدم . ای بنم ربم ؛ هیچ بر شی سکا شبیه ونظیر اوله‌ماز . عبادته مستحق انجق سنسك . سلطان یکانه‌سنسك سنك سلطنتکه

[١] سیر اسلامیه‌مزدن مستبان اولدیغنه نظراً علیه الصلاة والسلام افندمز قرق بیك حجاج ایله مدینه‌دن چیقدیغی واطراف قبائلده التحاق ایده‌رك مکهٔ مکرمه‌ده یوزبیکی متجاوز حجاجك اجتماع ایتدیکی روایت اولنمقده‌در . معلم « درایپر » ك بیاناتی‌ده شو روایتدن پك بعید دکلدر .

هیچ برکیمسه مشترك اولەماز] دیدی بعده قربانلق دوەلری ذبح ایلدی کعبەدە بالای منبردن خلقە دیدیکه : [ای ناس ! بن سزك کبی برآدم اولمقدن بشقه برشی دکلم] . نهایت مدینەیەکلوب اوراده ارتحال بیوردیلر .

امتنه ایتدیکی وداعدەدیدیکه : [هرشی اللهك ارادەسیلەاولور اللهك ارادەسنك کونی ساعتی اولدن تعیین اولنمشدر انسان آنی نه تأخیر، نەده تقدیم ایدەمز . بن ؛ بنی کوندرەنه رجوع ایدییورم. سزه صوك وصیتم بربریکزی سومکز وحقوق یکدیکره رعایتله بربریکزه معاونت ایتمکزدر] یکدیکریکزی ایمانه ، صدقه تقوایه تحریص ایدیکز . بن سزك ایچکزده یاشادم . ینه سزك ایچکزده اولویورم] سکرات موتك صوك دقیقەلرنده باشی حضرت عائشەنك دیزینه طایانمش اولدیغی حالده آرالقده پارمقلرینی صوغوق صویه باتیروب یوزینه سوریورردی . کوزلرینی کوکه دیکەرك صوك نفسنی آلدیغی زمان کسیك برصدا ایله [ربم! امرك یرنی بولسون استغفاریمی قبول ایت سکا رجوع ایدییورم] دیدی . ای ! بویله بر ذات حقنده تعظیمسز ، تکریمسز برسوز سویلیەبیلیرمی یز ؟..

شریعت اسلامیەسی الیوم نوع بشرك بر ثلثی میاننده منتشر ومرعیدر .

ایشته « درابەر » ك رسول اکرم حقنده شهادتی شو صورتلەدر . (درابەر) دیانته متعلق خصوصاتده هیچ کیمسەیه طور تعظیم کوسترمدیکی وانبیاء عظام حضراتندن هر برینه بر کونا عزو وافتراده بولندیغی حالده رسول ذیشانمز صلی الله علیه وسلم افندمز حقنده بروجه معروض شهادتده بولنمشدر .

مستشرقین غربیەدن « مستر قارلایل » دها ایلروسنه کیتمش

ونبوت محمدیەیی تصدیق ایتمشدر . « مستر قارلایل » رسول اکرم حقنده یازمش اولدیغی بر رسالەده دییورکه : [بزدن هیچ برینك دین محمدیی قبول ایتمك تهلکەسی اولمدیغندن انك حقنده مقتدراولدیغم قدر حسن شهادت ایتمك ایسترم ، بن کندینی نبی صادق عد ایدەرم . محمد « صلعم » حاشا حیلەکار بریلانجی، مجسم بر ساختەکار اولدیغی ؛ دینك صاچمه صاپان ایدوکی مثللو اوتەدنبرو اوروپاده دوران ایدەکان شایعات همان کیمسه طرفندن التزام ایدلمامکه باشلامشدر . غیرت جاهلانه ایله انك حقنده جمع ایدیلان اکاذیب آنجق کندیمز ایچون موجب عار و شیندر. بوکبی اکاذیبك اورتەدن قالدیرلمسی زمانی حلول ایتمشدر . بو ذاتك اغزندن چیقان کلمات اون ایکی عصردنبری والحالة هذه برقاچ یوزملیون انسانك رهبرحیاتی اولمشدر. فی یومنا هذا عبادالله ایچنده محمدك سوزینه ایناننلر دیکر هانکی بر کلامه اعتقاد ایدنلردن زیادەدر. قادر مطلق حضرتلرینك بونجه عبادینك محیا ومماتی اولان برکلامك حقیر وذلیل برشعبدەبازلق اولدیغنی فرض ایدەبیلیرمی یز؟ بن کندی رأیمجه بویله بر فکری خاطریمه بیله کتیرەمم ! . . . بوکبی نظریاته ذاهب اولمق آجینەجق بر حالدر. اکر جناب حقك مصنوعاتنه ذرەقدر اطلاعمز وار ایسه بوکبی شیلری تماماً اورتەدن قالدیرملی یز . بو ترهات « لاادریه » دوریەنك محصولاتیدر . بونلر حرکت عقلیەنك دوچار سکته اولمسی کبی برحال اسف اشتمالی قلوب انسانیەنك حال موته دوشدیکنی اثبات ایدر . فکرمجه یر یوزنده بونلردن زیاده کفریات انتشار ایتمەمشدر ،

« قارلایل » رسالەسنك دیکر فقرەسنده دییورکه :

« بویله بر ذاته خارق العاده دینور ، چونکه حقیقتی ادراك

ایتمدیکمز نامتناهیدن برطاقم هدایا ایله بزه بعث ایدلمشدر . آکا شاعر دنلسون نبی ویا معبود دنیلسون آنك سویلدیکی سوزلر بشقه‌سنك سوزلرینه بکزه‌مدیکنی هپ ادراك ایدر. بوذات اشیانك حقیقتندن بحث ایدیور. آنکله کل یوم مناسباتده بولنیور، برابر یاشایور . شمدی آنك سوزلری حقیقتدن برنوع وحی دکلیدر؟ اویله اولمدیغی حالده آکا نه نامی ویره‌جکز ؟اوذات عالمك قلبندن کلیور حقیقت اشیادن جزءدر. جناب حق چوق شیلر الهام ایتمش لکن اول ذاتی جمله‌دن صکره کوندرمه‌مشمیدر حق تعالی‌نك الهامی آنی تعلیم ایتمشدر .

بز هرشیدن اول آنی دیکله‌ملی‌یز . بوحالده بز محمدی «صلی الله علیه وسلم » هیچ بر وجهله مناسبتسز نمایشکار ، حریص شهرت برحیله‌کار عد ایده‌میز . بزم ایچون آنی بویولده تلقی‌یه امکان یوقدر . هرحالده آنك ایفا ایتدیکی وظیفهٔ مهمهٔ رسالت جدی برایشدر . مجهول نامتناهی طرفندن کلمش برکلمهٔ حقیقتدر. بوذاتك سوزلری یاکلش اولمدیغی کبی بوعالم فانیده‌کی افعال دخی خطا دکلدر . مناسبتسزلکی ، ریاکارلغی یوقدر. آنك قولی نه ایسه فکری ، فعلی ده اودر .»

« مستر قارلایل »رساله‌سنك دیکر برفقره‌سنده رسول اکرم افندمزك احوال خصوصیه‌سندن بحث ایتدیکی برصره‌ده دییورکه:

« شونی‌ده فراموش ایتمامللی‌یزکه حضرت محمد علیه السلام مکتبده تدرس ایتمه‌مش ومکتبده تحصیل دنیلن شیئی کورمه‌مشدر. صنعت کتابت عربستانه دها هنوز ادخال ایدلمش ایدی . رأی صحیحه کوره حضرت محمد علیه السلام کندی یازی یازمامشدی ، کندندن اول کچن یاخود عالمك اوزاق برجهتنده بولنان حکمت آنك حقنده هیچ حکمنده‌در . حداثت سنندن بری صادق بر

ذات اولمق اوزره شهرتشعار اولمش ایدی قبیله‌سی ایچنده «الامین» یاد اولنوردی . صداقت وامنیت ایله موصوف؛ فعلنده ، قولنده فکرنده صادق برذات ایدی . هر حرکتنده بر مقصد بولندیغی مشاهده ایدلمشدر . سکوت جهتی غالب ایدی . سویلیه‌جك بر شی بولمدیغی وقت سکوت ایدردی . لکن سویلدیکی وقت مناسبتلی عاقلانه ، صمیمی سویلردی . دائما بحث ایتدیکی ماده‌یی نور حقیقت کبی میدان وضوحه چیقاردی . ایشته یالکز بوکبی سوزلر نطق اطلاقنه شایسته‌در . مدت حیاتنده حضرت محمدده « صلی الله علیه وسلم » جداً متین ، اخوتپرور ، صمیمی برذات نظریله باقلدیغنی مشاهده ایدییورز . اخلاقی جدی وصمیمی اولمغله برابر سوکلی محبوب قلوب ، مجلس آرا ، حسن مزاجه مائل ایدی . تبسم ایله ابراز بشاشت بیوررلردی .

بعض کیمسه‌لر واردرکه تبسملری‌ده معاملات سائره‌لری کبی غیر حقیقیدر . بویله‌لری تبسمه مقتدر اوله‌مازلر. محمدك «صلی الله علیه وسلم » لطافت جمالی‌ده سویله‌نیور .

سیماسنده فراستلی ، ناموسلی ؛ لطیف قیرمزیسی ، اسمره مائل ، کوزلری سیاه نور افشان ایدی . ناصیه‌ده بولنوب زمان حدتنده لعل شکلنده سیاه بررنك ابراز ایده‌رك قباران طمارلری چوق سورم ناصیه‌ده بولنان شو سیاه طمرلر بنی هاشمك بر نوع علامت فارقه‌سیدر . آکلاشیلدیغنه کوره حضرت محمدده بوخاصه دها زیاده ایدی. حدیدالمزاج ایسه‌ده معاملاتنده عادل، حقانیتپروردر. اخلاقی شدتلی ، آتشین ونورانی ، اوصافی متین اولوب تعلیم کورمه‌مشدر .

اوراده بادیه‌نك قعرنده وظیفهٔ حیاتیه‌سنی ادراك ایتمشدر . آنك غرضی یالکز ناموسکارانه برعمر کچیرمکدن عبارت اولدیغی

آكلاشيلمقده‌در . سكينت آميز وعالى برقلبه مالك اولان بوذات صدق واستقامتدن ذره قدر انحراف ايده‌من طبعاً صادق اوله‌رق برادبلشدر. اكا ويرديكمز نام موجبنجه بويله برجديت حقيقتده لاهوتيدر . بويله برذاتك سوزى سينهٔ فطرتدن صدور ايتمش بر خطابدر هيچ بر كلامى اصغا ايتميان انسانلر آنك كلامنى اصغا ايليورلر واتمليدرلر ذاتاً سائر سوزلر آكا نسبتله قورى برنفسدن عبارتدر]

«مسترقارلايل» ديكر فقره‌سنده ديپوركه : حرص وطمعمى ؟ اوذاتك نظرنده بالجمله عربستانك نه اهميتى واردر ؟ ملك روم (هرا قليوس)ك ايران كسراسنك تاجى وبلكه يريوزنده بولنان تاج وتختلر اكا نه فائده اعطا ايده‌بيليرلر ؟

او ؛ كلام دنيايى ايشتمك ايسته‌ميور. يوقاروده جنت اعلادن اشاغيده جهنمدن سوز ايسته‌يور. برقاچ سنه‌لك برعمر سريع الجريان ايچنده بوتون عالمك سلطنتندن نه اوله‌بيلور؟ مكه‌نك وبلكه بوتون عربستانك شيخى اول الكه يالديزلى برعصا ويريلسون بونلر بر آدمك سبب نجاتى اوله‌بيلورمى ؟

بن ديرم‌كه قطعاً اوله‌ماز. بز حضرت محمدك خيله كارلنى فرضيه‌سنى بالكليه ترك ايده‌رز بويله شيلره اينانه‌ميز . انسان خالق اعظمك ياراتديغى شومكوناتى كوچوك بردماغ پارچه‌سنه ادراك ايتديرمك ادعاى جرأتكارانه‌سندن وازكچمك بوعالمك كندى افكار عميقه‌سندن دها عميق برقانون بديعه تابع اولديغنى وبوقانونك روحى پك عالى ايدوكنى بيلمليدر . انسانه اصابت ايدن جهت قانون عموميه‌يه توفيق حركت ايتمك وبرسكوت تقوا كارانه ايله آكا تابع اولمقدر. آنى سؤال ايتمك دكل غير مسؤل برشى اولمق اوزره اطاعت ايتمكدر. ديرم‌كه : اليوم معلوم اولان يكانه ادب حقيقى بودر .

انسان نه‌وقت قواعد سطحيه‌دن مظاهر موقته‌دن ، منفعت ومضرت شخصيه مطالعاتندن صرفنظر ايدرده كائناتده جارى اولان قانون عظيم ودقيقه توفيق حركت ايترسه ايشته اووقت فضل وعرفانه مالك ، غلبهٔ قطعيه مسلكنه سالك اولور . قانون عالئ مركزى ايله مشتركاً حركت ايدرسه نائل فوز وظفر اولور. والا خسرانده قالير . اوقانون ايله حركت ايتمه‌نك واو مجرايه كيرمه‌نك برنجى قدمه‌سى آنى وجدان تام ايله ادراك ايتمكدر . ايشته ايشك مقبول اولان جهتى يالكز بوندن عبارتدر .

اسلامك معناسى فراموشئ وجود ، اماتهٔ نفسدر . ايشته جناب حقك يريوزينه الهام ايتديكى الك عالى حكمت بودر. بويله برنور ذاتاً داخل دائرهٔ امكان اولديغى وجهله كاوب بوعالى جناب عربك قلبنى تحليه وتنوير ايتمشدر . موت معنوى ايله تهديد ايدن ظلمت عظيمهٔ ضلالت ايچنده توزلرى قاماشديره‌جق وجهله حيات حقيقيه وسعادت سرمديه‌نك اختشامى متخيل اولمش ، محمد عليه الصلاة والسلام اكا (وحى) و (ملك الوحى) تسميه ايتمش، عجبا بزدن اوله‌يدى بشقه نه نام ويره‌بيليردى . كنديسنه احسان اولنان شو حقيقت عاليه ايله مستغرق انوار اولان روح كامل محمدينك حقيقت مذكوره‌يى مهم بلكه يكانه مهم عد ايتمسى امر ضرورى ايدى . جناب حقك تعريفى ناقابل برصورتده بوحقيقتى اكا وحى ايتمسى و آنك موت ظلمتدن خلاص ايتمسى بعده كندوسنك بو حقيقتى بو نور عالمه تنويره مجبور اولمسى «محمد رسول الله» ايله افاده اولنمشدر . ايشته بوده خلاف حقيقت دكلدر .

ايشته «مستر قارلايل» خرستيانلرى وبالجمله وطنداشلرينى طارلتمامق ايچون برطور بليغانه‌ده حق رسالتپناهيده حسن شهادت

ایتدکدنصوکره نهایت آنلرك عروق تعصبلرینی اوقشایه‌رق نبوت محمدیه‌یی ده تصدیقه قویولمشدر .

« مستر قارلایل » حق رسالتپناهیده بروجه معروض حسن شهادت ایتدکدنصوکره رساله‌سنك قرآن بحثنه عائد اولان فقره‌لرنده دییورکه :

[ایشته شو خونریزانه محاربه‌لرك آراسنده وبالخاصه مکه‌دن مدینه‌یه هجرت وقوعندن صوکره‌درکه حضرت محمد قرآن تسمیه ایتدکلری کتاب مقدسی تبلیغ ایتدی . کرك کندیسنك ، کرك اصحابنك غایت تعظیم واعلا ایدوب دنیاده رطب ویابس هرخصوصی ایچون مرجع اتخاذ ایتدکلری کتاب بودر. بو برمعجزه دکلیدر؟. قرآن هریرده بالجمله قوانین ومعاملاتك اس الاساسی اولمق اوزره قبول ایدلمشدر . بیع وشراده وامر ومعاشده موجبنجه حرکت ایدیله‌جك برقانوندر. طرف باریدن کوندریلوب شو عالمده مابه الامتثال عد ایدیله‌جك ورهبر اتخاذ اولنه‌جق بر تبلیغنامه‌در .

قرآنی لازم برکتابدر . قضاة مسلمین آنکله حکم ایدرلر . بالجمله اهل اسلام انی تحصیله وسعادت ابدیه‌لری ایچون آنده نور هدایت تحریسنه مجبوردرلر .

مسلمانلرك مسجدلری واردر. کل یوم اورالرده تلاوت قرآن ایله اشتغال اولنور بعض محللرده اوتوز حافظ متعاقباً قرائت ایده‌رك برکونده قرآنی تماماً ختم ایدرلر . اون ایکی عصردنبرو مساجدده بوکتابك صداسی بونججه انسانك آذان وقلوبنده طنین انداز اولمشدر. علماء اسلام ایچنده مدت عمرنده یتمش بیك کره ختم قرآن ایدنلر بولندیغنی ایشیدییورز . نه غریبدرکه برکیمسه ذوق ملیده‌کی اختلافاتی تفکر ایتسه البته بوراده بیوك ؛ پك بیوك بر مثالی مشاهده ایلر ، بزده قرآنی مطالعه ایدییورز . (سه‌ل) طرفندن ترجمه

ایدیلان انکلیزجه‌سی اك کوزل ترجمه‌لرندن اولمق اوزره طانمقده‌در . بن عمرمده آنك مطالعه‌سی قدر مشکل بر مطالعه‌یه تصادف ایتمدم] بز دیرزکه قارلایل بوراده اهل اسلامك تلاوت قرآندن آلدیغی ذوق روحانیدن اوروپا وآمریقا خلقنك محروم اولدقلرینی بیان ایتمك وبو خصوصده دخی مسلمین ایله سائرلری بیننده ذوقجه بیوك تفاوت اولدیغنی کوسترمك ایسته‌یور. کرچه قرآن عظیم الشانك متعدد ترجمه‌لری واردر. هربرنده نججه یاکلش ونقصانلق اولمغله برابر اصل عربیسیله ترجمه‌لری آره‌سنده‌کی فرق حقیقی بر کل ایله کاغد اوزرینه چیقاریلمش کل رسمی بیننده‌کی فرقدن دها زیاده اولدیغنی ادعا ایده‌بیلیرز. برکره دوشونولسونکه فصاحت وبلاغتیله مستمعینك تویلرینی اوریرتن وبلا اختیار کوزلرندن یاشلر آقیتان سورهٔ یوسفه باقکز وبرکره‌ده انکلیز وفرانسزجه ترجمه‌سنی اوقوییکز . بینلرنده‌کی فرق بالاده عرض اولنان فرقدن دها بیوك دکلیدر؟. لکن شوراسی شایان تقدیردرکه « مستر قارلایل » جنابلری قرآن عظیم الشانك عربیجه‌سنی کورمدیکی وکتب اسلامیه‌یه واقف اولمدیغی حالده مجرد قرآن عظیم الشانك ترجمه‌لرینی واوروپا علماسنك اثرلرینی مطالعه ایتمکله حقیقت اسلامیه‌یه واقف اولمسی سزاوار تقدیر دکلیدر ؟ البته بیوك مزیت واقتداردر . هرحالده بو بر هدایت ربانیدر . « مستر قارلایل » ترجمه‌نك حصوله کتیردیکی نقصانی اقوام آره‌سنده‌کی ذوقه حمل ایده‌رك دییورکه :

[قرآنك بر کتاب اولدیغنی قبول ایده‌جك براوروپالی کوچ احتمال ویره‌بیلور . ایشته بین الاقوام بوقدر تباین ذوق خصوصنده بوقدر تضاد واردر . مع هذا دیه‌بیلیرم‌که عربلق بالجمله مسلمانلرك قرآن عظیم الشانه بوقدر محبت ایتمه‌لرینك سببی اکلاشیلماز برشی

دكلدر !. بر كره قرآنی مطالعه ایدوبده الدن براقدیغكزمی ایشته او وقت انك حقیقتی نمایان اولور. بو ایسه مزیت ادبیه‌دن بشقه بر مزیتدر. رأی زرین صاحبی اولان هر فرد قرآنی بالكلیه بشقه یولده مطالعه ایدرلر. قرآن تحصیل كورمه‌مش، یازی بیلمز لكن وجد وشوق ایله مالی صادق عالمه اجرای تبلیغات ایتمكه حریص ومجاهد بر روح عالینك اثر هیجانیه‌در.]

بز خیر! او روح عالی‌یه وقوعبولان وحی الهینك اثر فیوضاتیه‌در دیرز. شوراسی تفكر ایدیلملیدركه: عالم اسلامی آنجق ترجمه‌لر وخصماسنك روایتلریله حقیقته كسب اطلاع ایدن بر مجاهد حقیقیه ولو نه‌قدر مدقق اولورسه اولسون بوكبی خطالره دوچار اولمامق قابل دكلدر.

« مستر قارلایل » قرآن عظیم الشانه بر مزیت مخصوصه دها ویره‌رك سائر كلاملر اوزرینه وجه رجحان كوسترمك ایچون دییوركه:

[هر درلو معناسیله « جدیت » دنیلن شی یوقمی؟. ایشته بنم نظرمده قرآنك مزیتی بودر. آنی عرب نزدنده مقبول ومعتبر عد ایتدیرنده بوخاصه‌سیدر. جدیت هر حالده بر كتابك برنجی وصوكنجی مزیتیدر. هردرلو مزایایی جامعدر. اوت: حقیقت حالده یالكز جدیت هر مزیتی جامعدر.]

بز دییورزكه قارلایل كندنجه بالجمله مزایایی خلاصه ایده‌رك جدیت ایچنده بولیور واو جدیتیده قرآنده مشاهده ایدییور. بزده قرآن عظیم الشانك اوصافنه دائر نازل اولان آیات الهیه‌یی خلاصه ایدرسه‌ك « حق وهدایت » كلمه‌لریله تفسیر ایده‌بیلورز. قرآن « حق » در. هدایت سبحانیه‌در. شفاء قلوبدر نجه مادی، معنوی خواصی جامعدر.

« قارلایل » رساله‌سنك اخلاق عالیٔ محمدی‌یه عائد اولان قسمنده دییوركه:

(هر كیم نه‌سویلرسه سویلسون حضرت محمد اویله آرزوسنه تابع كیمسه‌لردن دكلدر، شریعت محمدیه‌نك شهوانی بر مذهب اولدیغنه دائر چوق شیلر سویلنمش، یازلمشدر. لكن بو اسنادات حقیقتدن بعیددر، بزم عندمزده بر جنایتدر، صوم رمضان ایله دائما وضوء واغتسال ایله مناسك حج ایله كونده بش كره صلاة ایله امر ایدن دین اسلام اویله قولای بر شی دكلدر. شرب خمردن نهی ایدن بر دینه شهوانی بر مذهبدر دنیله‌بیلیرمی؟ حضرت محمده استحصال اذواقی اسبابی تحری ایدر عادی بر شهوتپرست نظریله باقارسه‌ق خطای فاحش ارتكاب ایتمش اولورز،

عائله معیشتی غایت معتدل ایدی. بر معتاد نفقه‌سی آربه اتمكیله صودن عبارت اولوب بعضاً كونلر وحتی آیلر كچردی‌ده خانهٔ سعادتلرنده آتش یاقمزدی آیاق قابلرینی كندی تعمیر ایدر. حرقه‌سنی كندی یامازدی. هردرلو حرص وآرزودن عاری، حصلت عالیه صاحبی ایدی، عربلر دائما جنك وجدال ایله مشغول عصبیت قومیه‌یه مالك كیمسه‌لردر. اویله استحقاقسز انسانیتسز هیچ بر كیمسه آناره فرمانفرما اوله‌ماز.

سن دییورسككه عربلر محمده نبی تسمیه ایتدیلر، اویله‌می؟. نیچون تسمیه ایتمه‌سونلر اول حضرت آنلر ایله قارشی‌یه اوطورردی. هرحالی میدانده اولوب اویله سرائر وخفایا ایله مستور دكلدی. آچیقدن آچیغه حرقه‌سنی یامالار آیاق قابلرینی تعمیر ایدردی. آنلرك اراسنده محاربه ایدر آنلرله بالاستشاره امر ایلردی. آنلرك حقیقت محمدیه‌یه واقف اولملری لازمدر.

نه نام ایله یاد اولنورسه اولونسون هیچ برایمپراطور یوقدرکه
الده‌کی عصای سلطنتی ، تاج وتختیله برابر کندی یامالادیغی
حرقه ایچنده یاشایان نبی عربی قدر مطاع اولسون حضرت محمدده
نیجه عالی جنابانه معاملات روایت ایدلمکده‌در . بوکبی مناقب جلیله اون
ایکی عصردن صوکره مرأت مجلا کبی جناب محمد (صلعم) ی کوزمزك
اوکنده تجسم ایتدیرر صادق بر ذات ایدوکنی والدهٔ مشترکه‌مزك
حقیقی براولادی ، بزمده عالی برقرداشمز اولدیغنی ارائه ایلر)
اشته بواسلام صلبندن کلان تدبماتی ناقص کمسه‌لر ایچون بیوك پك
بیوك بر درس عبرتدر فقط هدایت ضلالت یدقدرة الهیه‌ده‌در بو بر
سرالهیدر بوراده عقول متحیردر .

اشته بو سر خصوصنده جناب حق رسول اکرمنه
(فلا تکونن من الجاهلین) بیوریور (ولوشئنا لآتینا کل نفس
هدیها) (ولوشاءالله لهدی الناس جمیعاً) (ولو شاءالله لجمعهم
علی الهدی) کبی پك چوق ایات بینات بونك برسر مکتوم اولدیغنی
بزه خبر ویریور .

ای مؤمن وظیفهٔ عبودیتکده دائم اول نعمت ایمانه شکرایت
(الحمدلله الذی هدینا لهذا وما کنا لنهتدیه لولا ان هدینا الله وما
توفیقی الا بالله علیه توکلت والیه انیب .

فیاتی ١٠٠ پاره‌در